

Promluva při ekumenických nešporách 4. listopadu 2018,
klášter Panny Marie Vítězné, Bílá hora

„Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.“ Mt 5,9

Milí přátelé, sestry a bratři v Kristu, připomínáme si dnes ukončení dvou strašlivých smrtonosných konfliktů, které se týkaly našich předků a jejichž důsledky doléhají až k nám do našich časů: třicetileté války před 370 lety a velké války, později zvané 1. světové, před 100 lety. Skončilo zabíjení, nastal mír. Jistě důvod k vděčnosti Bohu i lidem, kteří se o konec zmíněných konfliktů zasadili. Blahoslavení ti, kdo působí pokoj! - - Jenže můžeme Ježíšovo slovo z horského kázání jen tak beze všeho vztáhnout na ty, kdo tehdy vyjednávali podmínky smíru?

Je opravdu dobře, když utichne střelba. Ale konec velké války, přesněji podmínky dané Versailleskou smlouvou z let 1919-1920 zřejmě vedly k válečnému konfliktu ještě zběsilejšímu a výsledek třicetileté války v podobě Vestfálského míru na staletí přinesl náboženskou nesvobodu a předznamenal napjaté vztahy mezi římskými katolíky a protestanty, zvláště v českých zemích. Tak se mi upřímná vděčnost za mír spojuje s rozpaky.

V těchto dnech očekáváme konec války v Sýrii. Nejspíš mnozí se smíšenými pocity – s úlevou i s obavami, za jakých podmínek k němu dojde a co bude následovat. Může dojít k tomu, že za slábnoucí pozornosti světové veřejnosti bude pokračovat utrpení mnoha lidí „jinými prostředky“. Jakýpak potom pokoj?

Není skutečný pokoj, kde se děje a posvěcuje nespravedlnost a křivda. Kde jsou lidé ponižováni a ohroženi na životě a základních právech.

Blahoslavení ti, kdo působí pokoj!

České slovo „pokoj“ vede k představě dítěte po kojení. (Ostatně, je to biblický obraz ze 131. žalmu!) Dítě po kojení je

nakojené, spokojené, je v naprostém *pokoji*. Nejen, že je nasycené, ale že je u své matky. Nejde jen o uspokojení hladu, ale o přijetí, blízkost a bezpečí. - - Netouží snad každý člověk v hloubi duše po tomto *pokoji*? Jsem přesvědčen, že tomu tak je. Touží tak obyčejní lidé, rodiny, národy všude po světě, také třeba muslimové v Afghánistánu.

Kristus Pán blahoslaví ty, kdo k takovému *pokoji* aktivně přispívají, kdo jej hledají. Kdo jsou jeho tvůrci či spolutvůrci.

Cesta k takovému plnému, skutečnému *pokoji* není snadná. Hledat a najít není lehké. V biblické perspektivě jde nejspíš o eschatologickou skutečnost, to znamená věc Boží, jejíž naplnění leží za horizontem naší pozemské skutečnosti. Zároveň je nám však právě ona Boží skutečnost vodítkem, motivací a inspirací našich pozemských snah.

Blahoslavení ti, kdo působí *pokoj*! Dobrá – ale jak? Jak a kde ho najít? Hledejme v bibli; prorok Jeremiáš odhaluje falešný *pokoj*: „Hojí potření dcery lidu mého po vrchu říkající: *Pokoj, pokoj, ještě není žádného pokoje*.“ (Jr 8,11 BKR). To je slovo proti těm, kdo přikrývají nepravosti, lež a nespravedlnost a veškerou kritiku umlčují tím, že přece máme být svorní a jednotní a potřebujeme klid na práci. Týž Jeremiáš ovšem píše svým souvěrcům, které nepřátelská babylonská armáda zavlékla do cizího města: „Usilujte o *pokoj* toho města... modlete se za ně k Hospodinu, neboť v jeho *pokoji* i vy budete mít *pokoj*.“ (Jr 29,7 ČEP) Kritický vůči svým, smířlivý vůči cizím. Nesvázaný povrchní loajalitou ani právě tak povrchním obrazem nepřítelů. Prorok vázaný pouze Boží pravdou. Tak hledá *pokoj*.

Blahoslavení ti, kdo působí *pokoj*, říká Ježíš. On sám svými slovy a činy je v tom vodítkem a inspirací. V jakých souvislostech a ke komu se obrací s odpuštěním a smířením a ke komu s varováním a ostrými slovy? Hleďme, jak přináší odpuštění kajícím hříšníkům a napomíná samospravedlivé farizeje. Oslovuje tím naše svědomí a vede nás k pohledu pod povrch věcí. Nutí nás vnímat situaci, brát ohled na druhého, především toho slabého. Být pravdiví k sobě i k druhým. Ježíš

učí rozlišovat křivdu (zvláště, děje-li se druhému) a ukřivděnost (naši vlastní), učí umět dát průchod spravedlivému hněvu (mít odvahu zastat se práva) a neživit svůj hněv a samospravedlnost (mít sílu přijmout a odpustit).

Blahoslavení ti, kdo působí pokoj! Kristus sám je dárce a tvůrcem pravého pokoje. Co pro naše hledání pokoje znamená (to, co říkáme jako vyznání víry), že jeho oběť přinesla všemu lidskému stvoření smíření ve vztahu s Bohem Otcem? Pro mne to (mj.) znamená, že v té důvěře v Kristovo dílo je bezpečí a důstojnost každé lidské bytosti. V Božím vztahu k nám je síla a opora vůči každému ohrožení a strachu (jak jsme dnes už vyjádřili zpěvem žalmu 27).

Konfesijní válka mezi římskými katolíky a evangelíky skončila. Jsem přesvědčen o tom, že tu mezi námi není ani žádné nepřátelství. A přece cítím (mluvím teď za nás evangelíky) z naší strany jakýsi nepokoj ve vztahu k římským katolíkům. Možná za tím nejsou minulé křivdy. Spíš naše současné nejistoty: jsme pro ně křesťany? jsme pro ně církví? jak to, že večere Páně, jak ji slavíme, pro ně není eucharistií? Myslím, že mnozí evangelíci se tím cítí být nepřijati, poníženi, ukřivdění. A to může být zdrojem toho nepokoje. - - Ale není to náš komplex méněcennosti, který se nám do vztahu k vám, římským katolíkům promítá? Kdybychom více důvěřovali svému vlastnímu vyznání a spolehli na to, že jsme plně přijati Kristem, který nás smířil s Bohem Otcem, nebyli bychom ve vztahu k druhým křesťanům a koneckonců i ke světu svobodnější, otevřenější? Nedali bychom tím víc šance pokoji? Ze strachu, nejistoty a ohrožení se rodí nepokoje a konflikty. Pokoj od Boha, jehož základem je Kristus, zbavuje strachu, a tak pomáhá pokoji mezi lidmi.

Blahoslavení ti, kdo působí pokoj! Pane, prosíme o Tvého Ducha, Ducha Kristova, Ducha pravdy, důvěry, naděje a lásky.

Amen.